

nekaterih tedanjih slovenskih javnih političnih in kulturnih osebnosti (bežno so sicer omenjeni A. Fister, L. Toman, F. Prešeren, J. Vesel-Koseski in še kdo). Zgodovinska slika bi bila tako najbrž izrazitejša, sedaj pa jo gledamo iz zornega kota meščanske poslovnosti in meščanskega salona. Tako pri radikalnih revolucionarnih pretresih kot pri povprečnem sredinskem življenju so občutne podobnosti med nekdanj in sedaj. Eno jasnejših sporočil romana je vsekakor v prikazu očitne polovičarskosti oziroma ponesrečenosti avstrijske revolucionarnosti leta 1848 in njenega še skromnejšega slovenskega (ljublanskega) odmeva. To misel potrjuje tudi zadnji stavek romana, ki se glasi: »Snežni metež se je unesel, le veter je še nosil redke snežinke in jih jima zabadal v obraz«.

Brez tiskovnih napak seveda ne gre. Zapisal sem si nekaj težav s francoščino: str. 53: Ma paure – prav: ma pauvre; str. 256 in še kje: cytoen – prav: citoyen; str. 303: Quizot – prav: Guizot.

Malenškina freska o »marčnem vetru« in njegovih pojavnih sestavinah omogoča – npr. ob izstopajočem zgledu Vugovega Krtovega kralja – le delno zadovoljstvo.

MIHA MAZZINI: DROBTINICE

(Ljubljana, Prešernova družba 1987, 165 strani)

Knjižni prvenec Mihe Mazzinija roman Drobthinice je vreden večstranske pozornosti. Najprej po pripovedni svežini in iznajdljivosti, drugič po tematski in problemski zanimivosti, tretjič po potrditvi možnosti sodobnega realističnega pisanja in četrtič – zadnje, a ne nazadnje – po sugestivni upodobitvi določenega duha časa, načina življenja in čutenja sveta. Ustaviti se velja že ob naslovu Drobthinice. Avtor bi moral dati delu kak navidezno pomenljivejši naslov, npr. Usode. Vendar prav poudarjena »nepomembnost« naslova daje romanu dodatno draž, saj bralce izziva k dvomu o na-

slovu (so to res »drobtinice«?) ali celo k oporekanju naslova (ne, to so vendar kar bistvene življenjske zadeve, »malenkosti«, ki so življenje). Prvi avtorjev uspeh je torej že naslov.

Glavna oseba romana (obenem prvoosebni pripovedovalec) je Egon. Ime glavne osebe je mogoče brati vsaj na dva načina (Ego + N, E + gon): jaz in jazov gon sta v romanu vsekakor v ospredju. Oglejmo si značilnosti glavne osebe. Gotovo je bistveno, da je Egon svobodnjak, se pravi, ni v rednem delovnem razmerju. V nekem smislu je samostojen kulturnik, saj se preživlja deloma tudi s pisanjem lahkih ljubezenskih romančkov za široko tržišče. Sicer pa je, kot se boemu spodobi, temeljit pijanec in kadilec, primerno pa se posveča tudi ženskam na erotično-seksualnem področju. Finančno živi na robu eksistence, edina stvar, ki pa je ne more pogrešati, je steklenička Cartierovega parfuma.

Večinsko dogajanje poteka v manjšem industrijskem kraju z železarno, v katerem lahko spoznamo Jesenice, vendar pa to dejstvo nima odločilnega pomena. Ob glavni osebi, ki je nekak moderni »pica-ro«, nastopa vrsta zanimivih, bolj ali manj profiliranih oseb. Poleg ljudi »izven« ali »na robu zemlje«, vrsto takih je upodobil v svojih romanih Peter Božič, najdemo med Egonovimi znanci še predstavnike umetniških krogov pa tudi prave proletarce. Slednje predstavljata priseljena delavca iz Bosne: Selim in Ibro. Selim je že nekaj časa v mestu in govori že slovensko, novejši priseljenec Ibro pa govori vseskozi srbsko oziroma hrvaško. Treba je reči, da je jezikovna mešanica, kot nam jo ponuja pisatelj, naravna in nemoteča. Utemeljeno jo dopolnjuje še žargon »svetovne vasi« – angleščina. Selimova fantazma je filmska igralka Nastasja Kinsky, Ibrova pa kar konkretno dekle iz bližine Ajša. Pri razvijanju in razreševanju obeh fantazem živahno sodeluje Egon. Sicer redek nastop priseljencev iz Bosne v naši novejši prozi je avtor spremenil v simpatično ostvaritev.

Kot anarhističen svobodnjak ima

Egon malo razumevanja za tovarniški tekoči trak. Njegovo mišljenje o tem delu je na kratko predstavljeno na strani 43: »Ni me morila groza nad stroji, ki sestavljajo večino ljudi. Kar sem jih poznal, moških in žensk, ki so delali v železarni, ali kjerkoli drugje, saj ni razlike, je grozo zbuhalo nekaj drugega. Mirno, tiho zadovoljstvo. Z vsem«.

Čeprav je vrsta Egonovih akcij in reakcij, misli in občutij prežeta z ironijo, pa se vendar ob njej in za njo vrsté tudi tesnobješe eksistencialne dileme. Z njimi v zvezi je tudi konec romana, pri katerem kar ne moremo prezreti, da se Egon znajde v smetnjaku (prim. Beckettovo dramo *Konec igre*). Egonovo življenjsko filozofijo bi se dalo opisati kot mešanico nihilizma in vitalizma. Na strani 76 jo Egon izpoveduje takole: »Vera je

bila takrat (op. v srednjem veku) še močna. Tista stoletja so verovali v boga, kasneje v razum, nazadnje v spreminjanje sveta. Raj na zemlji. Partija. Sedaj je vera crknila. Če imaš vsaj kanček pamei, ne moreš verjeti v ničesar (prav: nič) več, še najmanj pa v taisto trohico razuma. Vse, za kar so se ljudje borili skozi stoletja, je navadna slama, Nič. Vse se je izpridilo.«

Kot posebnost velja omeniti še zgradbo romana: 1. del obsega 5 poglavij in 101 stran, 2. del 6 poglavij in 56 strani, 3. del pa eno (12.!) poglavje in 3 strani.

Mazzinijev roman je zanesljivo grajen in izpeljan, je problemsko poln in bralno mikaven. Tako se uvršča med spodbudno kakovostna dela novejšje slovenske proze.

Andrijan Lah

SPREHOD PO JUGOSLOVANSKIH IN TUJIH REVIJAH

Petnajsta številka čedajškega Doma objavlja oceno o knjigi z naslovom *Nadiške doline*, ki jo je v italijanščini, celo v nekakšni težko umljivi paleoitalijanščini, kot se je izrazil ocenjevalec s podpisom Kačon, napisal Egidio Scaunich. V italijanščini napisana kritika te knjige, ki bi hotela biti tretja študija o jeziku, kulturi in narodnem izvoru Beneških Slovencev, takoj za znamenitim delom Jana Baudouina de Courtenaya in knjigo, ki jo je napisal Carlo Podrecca, je uničujoča. Odkriva in dokazuje celo vrsto pomanjkljivosti in napačnih razlag – četudi se knjiga niti ne potruži biti izvirna. Antonio Qualizza v italijanščini piše o pesniški zbirki z naslovom *Rosa spominov*, ki jo je s spremno besedo Maria Gariupa objavil Tržičan Gianni Martinolli. Ocenjevalec se o teh italijanskih pesmih izraža pohvalno. Z naslovom *Cui prodest?* se na naslovnici v slovenščini oglašja Božo Zuanella. To je polemičen zapis, ki ga je spodbudilo pisanje ljubljanskega časnika 2000 o verskem življenju Slovencev v Italiji. Božo Zu-

anella med drugim piše: »Ko piše o verskem slovenskem tisku v Italiji, omenja tudi list Dom in ga tudi dokaj pozitivno ocenjuje, hkrati pa obžaluje, »da ima list vedno več prispevkov v italijanskem jeziku in počasi postaja neslovenski.« Kdor je zapisal te besede, je dokazal, da ne pozna beneških razmer, drugače bi vedel, da pri nas ni mogoče izdajati ne laičnega ne verskega lista, ki naj bi bil pisan izključno v čisti slovenščini ali samo v narečju. Člankar bi moral namreč vedeti, da Beneški Slovenci niso imeli nikoli slovenskih šol, da so torej »nepismeni« kot Slovenci ter da so podvrženi že prek 120 let stalnemu asimilacijskemu procesu s strani večinskega naroda. Ko sem prebral to oceno, se mi je nehote porodilo zlobno vprašanje: v katerem jeziku bi bili danes tiskani ljubljanski časopisi, če bi imeli tudi »Onejci« v svoji zgodovini enake možnosti za izobraževanje v materinem jeziku, kot so jih imeli Beneški Slovenci,« piše Božo Zuanella v čedajškem Domu.

*

V peti številki trimesečnika za jugoslovanske književnosti, ki izhaja v Parizu,

s čimmanj besedami, pri tem pa se ogibati ponavljanju (beri: mlatenju prazne slame) in larpurlartizmu.

Brelovo zapuščino poenostavljeno lahko sumiramo v njegovih diskografskih (24 singlov in 17 LP) in filmografskih (11 filmov) dosežkih, to pa še zdaleč ne zaozkroža pomena in delovanja enega najbolj pomembnih Belgijcev 20. stoletja. V prid tej trditvi velja dodati, da danes Brelovo poezijo preučujejo na mnogih šolah in

fakultetah širom po Belgiji, Franciji in drugod po Zahodni Evropi. Poleg tega je o Brelovem življenju in ustvarjalnosti doslej napisano že skoraj trideset knjig ali pomembnejših znanstvenih del, ki zaozkrožajo pomen njegovega dela, še vedno navzočega v širšem evropskem prostoru in času.

Izola, 30. 6. 1988

Slavko Gaberc

Popravek

Ker so v 10. številki Sodobnosti imeli tiskarski, lektorski in korektorski škratje nekaj družni poskočni ples, bi prosil za posamezne popravke.

str. 983 (1. stolpec): 1. vrsta: izredno ploden – *prav: plodni*; 8. vrsta: Novele – *prav: Novelete*; 2. odstavek, 4. vrsta: omenja: *prav: pomeni*;

str. 984 (2. stolpec): 16. vrsta od spodaj: Označujejo – *prav: Označuje jo*; 1. vrsta zadnjega odstavka: dvojnost – *prav: dvojost* (gre za ločilnost, ne za množilnost);

str. 985 (2. stolpec): 11. vrsta od spodaj: udeležencu – *prav: udeleženca*;

str. 986 (1. stolpec): 5. vrsta od spodaj (ta je najhujša!): moral dati – *prav: mogel dati* (niti na misel mi ne pride, da bi avtorju vsiljeval kak »svoj« naslov. Ne gre za *moranje*, gre za možnost: avtor bi *lahko* dal (ali: mogel dati) namesto Drobtinic drug naslov, a ga ni ... itd.).

Andrijan Lah